

Sygn. akt II CSK 424/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa S.N.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Ł.
o zadośćuczynienie w kwotach 20.000 zł i 50.000 zł,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje adw. A.R. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Ł.) kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna może zostać przyjęta do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wymienione, kwalifikowane, przesłanki wskazują, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione jedynie wtedy, gdy realizuje ona swą funkcję publicznoprawną, pozostawiając interes prywatny strony na drugim planie. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia.

Powód we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. formułując pytania „Czy w sytuacji, w której powód jest osobą pozbawioną wolności, nie uzyskującą realnie żadnego dochodu oraz pozbawioną możliwości zdobycia środków na opłacenie profesjonalnego pełnomocnika można odmówić przyznania prawa do pełnomocnika z urzędu w sytuacji, w której strona złożyła wszystkie dokumenty uzasadniające jej sytuację życiową i materialną? oraz Czy zasadnym jest ocenianie przez Sąd drugiej instancji zawartych w środku odwoławczym w postaci apelacji zarzutów sporządzonych przez stronę nie reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika odwołując się do fachowej terminologii oraz wprost stosowanych określeń przez osobę nie będącą adwokatem bądź radcą prawnym?”. Drugie z pytań nie zostało przez skarżącego w ogóle uzasadnione, co usuwa go spod oceny Sądu Najwyższego.

Zważywszy, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uczynił zagadnienie prawne, przypomnieć należy, że występujące w sprawie zagadnienie należy nie tylko sformułować, ale i należy go uzasadnić i to w sposób taki, aby nie budziło wątpliwości, że mamy do czynienia z wątpliwościami natury prawnej a nie faktycznej, że chodzi o problem prawny a nie jego pozór, przy czym zagadnienie to ma dotyczyć materii nowej, dotychczas nierozpatrywanej w judykaturze, wymagającej wypowiedzi Sądu Najwyższego, mającej znaczenie nie

tylko dla rozstrzygnięcia sprawy, ale i wpływającej w przyszłości na rozstrzyganie przez sądy powszechne spraw podobnych.

Ani sformułowane przez skarżącego zapytanie ani jego uzasadnienie nie spełniają wymienionych kryteriów, co wyklucza przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na przesłankę z istotnego zagadnienia prawnego.

Zważywszy, że nieważność postępowania Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu, okoliczności podnoszone w skardze zostały zbadane w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. W związku, zatem z tą przesłanką przypomnieć z kolei należy, że art. 117 k.p.c. i kwestia okoliczności przemawiających za ustanowieniem dla strony pełnomocnika z urzędu była wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który zawsze podkreślał, że odmowa ustanowienia przez sąd pełnomocnika z urzędu dla strony nie może być postrzegana, jako zdarzenie prowadzące wprost do pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, a tym samym do nieważności postępowania. Strona może, bowiem samodzielnie podejmować różne działania w toku postępowania, które będą zmierzały do ochrony jej praw, niezależnie od tego czy korzysta z pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu podlega zawsze indywidualnej ocenie, przy uwzględnieniu stopnia skomplikowania sprawy oraz nieporadności strony wnioskującej o pełnomocnika. Sąd uwzględnia wniosek wówczas, gdy mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy oraz sytuację wnioskodawcy, udział pełnomocnika w sprawie uzna za potrzebny. Nie jest przy tym możliwe ustanowienie generalnej zasady, zgodnie z którą, niezależnie od okoliczności sprawy, dla strony pozbawionej wolności zawsze należałoby ustanowić pełnomocnika z urzędu. Sytuacja osobista i majątkowa skarżącego, którą się powoływał, nie była wystarczającą okolicznością dla uwzględnienia jego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu skoro jego poradność w prowadzeniu procesu nie nasuwała wątpliwości; nie można zasadnie twierdzić, że skarżący został pozbawiony możliwości obrony swych praw.

Powyższe prowadzi do wniosku o braku w sprawie przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art.102 k.p.c. uwzględniając sytuację osobistą i majątkową skarżącego.

O wynagrodzeniu należnym ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi skarżącego orzeczono na podstawie § 8 pkt 5 w związku z § 16 ust. 4 pkt 1 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714).